

บทความวิจัย (ก.ค. – ธ.ค. 57)

การพัฒนาวิดีโอทัศน์การเรียนรู้บาลีไวยากรณ์

พระมหาสมาน สดิสสุวรรณพงศ์ วัดมรรณพาราม ถ.ตะนาว แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

email: someability@hotmail.com โทร. 0860928199

กัมปนาท บริบูรณ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110, email: gumpanat@swu.ac.th โทร. 0863939629

บทคัดย่อ

งานวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสื่อวิดีโอทัศน์การเรียนรู้บาลีไวยากรณ์ และเพื่อหาประสิทธิภาพวิดีโอทัศน์การเรียนรู้บาลีไวยากรณ์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์ที่เรียนภาษาบาลี ชั้นประโยค 1-2 ในสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 รูป เลือกด้วยวิธีการเจาะจง ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ (1) พระสงฆ์จำนวน 30 รูป เพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนบาลีไวยากรณ์ (2) พระสงฆ์จำนวน 18 รูป เพื่อใช้ในการทดลองเรียนรู้ด้วยวิดีโอทัศน์การเรียนรู้บาลีไวยากรณ์ เรื่อง อาขยาด ใช้ระยะเวลาการทดลอง 3 ครั้งๆ ละ 12 วัน ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวม 72 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สื่อวิดีโอทัศน์ แบบประเมินสื่อวิดีโอทัศน์ แบบทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาประสิทธิภาพของสื่อวิดีโอทัศน์ (E1 / E2) ผลการวิจัยพบว่า สื่อวิดีโอทัศน์มีคุณภาพด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดี(= 3.97 , S.D. = 0.739) มีคุณภาพด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับดี(= 4.25 , S.D. = 0.577) มีประสิทธิภาพระดับดี จากสูตรหา E1 / E2 เท่ากับ 86.44/80.22 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : การพัฒนา, วิดีทัศน์, บาลีไวยากรณ์

Received May 11, 2014 ; Accepted June 10, 2014

THE DEVELOPMENT OF A PALI GRAMMAR LEARNING VIDEO

Pramaha Saman Sasisuwanphong, Wat Mahannaparam, Bangkok 10200,

email: someability@hotmail.com, Tel. 0860928199.

Gumpanat Boriboon, Srinakharinwirot University Bangkok 10110,

email: gumpanat@swu.ac.th, Tel. 0863939629

Abstract

The purpose of this research aimed to: develop learning by video lessons to reach the 80/80 criteria and to study the students' development while learning through these instructional video lessons. The samples for this study consist of 48 student monks from Wat Molelokayaram in Bangkok who are studying pali language grammar level 1 and 2 through purposive sampling. The students had three periods of study consisting of two 50 minute classes a day for 12 days for a total of 72 classes. The research instrument consisted of the video learning lessons, an achievement test, and a quality evaluation form for experts. The data were statistically analyzed and presented by mean, standard deviation and efficiency E1 / E2. The research results revealed that the documentary style video lesson were of good quality as evaluated by the content (= 3.97 , S.D. = 0.739) and education technology experts (= 4.25 , S.D. = 0.577) and had an efficiency of 86.44/80.22.

Keywords : DEVELOPMENT, VIDEO, PALI GRAMMAR.

คำขอขอบคุณ : ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองได้ตลอดช่วงชีวิต การศึกษาของไทยแต่เดิมมีศูนย์กลางอยู่ที่วัดกับวัง มีประเพณีการบวชเรียนและใช้วัดเป็นแหล่งการศึกษา

การศึกษาของพระสงฆ์เป็นพื้นฐาน และมีส่วนส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ในด้านต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนา นั้น พระพุทธเจ้าทรงวางแผนการศึกษาไว้ 3 ชั้น คือ ชั้นปริยัติ ชั้นปฏิบัติและชั้นปฏิเวธ ชั้นปริยัติ ได้แก่ การศึกษาทางทฤษฎี คือ การศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้ เป็นพื้นฐานโดยแจ่มแจ้งเสียก่อนว่า คำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอะไรบ้าง ถ้าจะนำมาปฏิบัติ จะทำอย่างไร และเมื่อปฏิบัติแล้วจะได้ผลอย่างไร ชั้นปฏิบัติ คือ การนำเอาพระธรรมวินัยมาปฏิบัติด้วยกาย วาจา ใจ และชั้นปฏิเวธ เป็นขั้นที่แสดงถึงผลของการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (สำนักงานเลขาธิการแม่กองบาลีสนามหลวง, 2549, น. 158) พระสงฆ์จึงศึกษาปริยัติให้มีความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสืบต่อไป

ชั้นปริยัติเป็นขั้นแรกของการศึกษาในพระพุทธศาสนามี 4 ประเภท คือ การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี แผนกสามัญศึกษา และการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโทและชั้นเอก ในส่วนของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี แบ่งเป็น 8 ชั้น คือ บาลีประโยค 1 - 2 เปรียญธรรม 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ประโยค ส่วนการศึกษาแผนกสามัญศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (พระมหาวิชัย รสเลิศ, 2551, น. 2) สภาพการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยยังฝ่ายพระปริยัติธรรมแผนกบาลีและนักธรรม มักจะประสบปัญหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในหลายๆ ด้าน เช่น ปัญหาที่เกิดจากมาตรฐานการเรียนการสอน สถานที่เรียน ครูผู้สอน ตลอดจนงบประมาณ เป็นต้น (พระเฉลิมชาติ ชาติวโร, 2551, น. 89)

กระบวนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน ได้เผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาให้ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การขาดบุคลากรที่มีคุณภาพในการขับเคลื่อนระบบการศึกษา การขาดศาสนทายาท และการขาดสื่อเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน (กองพุทธสาธิตเทศ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553, น. 1) ด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่จัดกันตามวัด เกิด ขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครู การเรียนการสอนยังยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง และตำราเป็นหลัก การวัดผลใช้แบบอัตนัยเป็นหลัก ปัญหาด้านการบริหารจัดการ สำนักเรียนขาดการติดตามและวางแผนการประเมินผล (พระมหาฤทธิชัย อิมพันธ์แบน, 2551, น. 2) เพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี การผลิตสื่อการสอนจึงเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูสอน จะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาภาษาบาลีขึ้น

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ ที่จัดในรูปแบบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยเฉพาะแผนกธรรม แผนกบาลี ซึ่งมีมหาเถรสมาคมเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาเองนั้นยังคงใช้รูปแบบหลักสูตรการศึกษาดั้งเดิม ที่ได้มีการจัดการศึกษามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งยากต่อการเรียนรู้ โดยในแต่ละปีจะมีผู้สอบผ่านนักธรรมและบาลีไม่ถึงครึ่งของผู้เข้าสอบทั้งหมด ดังนั้น เมื่อจัดการศึกษายากเกินไปจึงทำให้สามเณรบางส่วนเกิดความท้อถอย ลาสิกขาไปแสวงหาความรู้ทางโลกที่ตนคิดว่าง่ายกว่า อีกประการหนึ่ง การขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการศึกษาอย่างพอเพียง วัดส่วนใหญ่ที่จัดให้มีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมต้องดำเนินการจัดหาทุนทรัพย์กันเอง บางสำนักขาดแคลนงบประมาณอย่างหนักจนไม่สามารถจะดำเนินการต่อไปได้ จึงทำให้สามเณรบางรูปตัดสินใจลาสิกขาไป เพราะหาที่เรียนไม่ได้ หรือไม่สามารถไปเรียนในที่ไกล ๆ ได้ (พระมหาฤทธิชัย อิมพันธ์แบน, 2551, น. 10-11) การสอบไม่ผ่านการขาดแรงจูงใจ การขาดการสนับสนุนทางการศึกษา จึงเป็นสาเหตุทำให้จำนวนสามเณรที่เรียนภาษาบาลีมีจำนวนลดน้อยลง

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จากผลการสอบบาลี สนามหลวงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2549 พบว่า ในการสอบแต่ละปีนั้น นักเรียนขาดสอบ และสอบตกกันเป็นจำนวนมากแม้มหาเถรสมาคมจะมีมติให้มีการสอบซ่อม เฉพาะชั้นประโยค 1 - 2 ถึงชั้นประโยคเปรียญธรรม 5 แล้วก็ตามโดยจากบัญชีผลการสอบบาลี สนามหลวงปี พ.ศ. 2549 (สำนักงานเลขาธิการแม่กองบาลีสนามหลวง, 2549, น. ก) พบว่า ในการสอบพระปริยัติธรรมแผนกบาลีแต่ละปีนั้น ในครั้งแรกมียอดนักเรียนส่งเข้าสอบทั้งสิ้น 32,627 รูป ขาดสอบถึง 9,249 รูป ครั้งที่ 2 มียอดนักเรียนเข้าสอบ 4,840 รูป ขาดสอบ 1,274 รูป และจำนวนผู้เข้าสอบจริงทั้งสองครั้ง มีผู้สอบได้เพียงร้อยละ 19.77 และ 47.45 เท่านั้น ข้อมูลดังกล่าวนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความสูญเสียไปทางการศึกษาแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงการขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ต่อไป พระภิกษุสามเณรที่มีความรู้ความสามารถที่จะสืบทอดพระพุทธศาสนาจะหมดลงเรื่อยๆ และทำให้ขาดบุคลากรของศาสนา (พระมหาวิชัย รสเลิศ, 2551, น. 3) ผู้เรียนที่สอบตกในแต่ละชั้น เข้าสอบปีละขึ้นจนกว่าจะสอบผ่านจำนวนผู้สอบตกมีสะสมจำนวนมาก เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนนักเรียนผู้เข้าสอบทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปี พ.ศ. 2553 ครั้งแรกมีจำนวน 33,702 รูป ขาดสอบ 10,357 รูป สอบได้ 3,234 ครั้งที่ 2 ยอดส่งเข้าสอบ 5,322 รูป ขาดสอบ 1,101 รูป และจำนวนผู้เข้าสอบจริงทั้งสองครั้ง มีผู้สอบได้เพียงร้อยละ 15.30 และ 27.91 ของผู้เข้าสอบ (กองบาลีสนามหลวง, 2553, น. 285-286) จากสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การขาดสอบจำนวนมากของผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความไม่พร้อม ความไม่มั่นใจว่าจะสอบได้ของผู้เรียนก่อนที่จะสอบวัดความรู้ จากจำนวนผู้สอบตกมากกว่าร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่จะสอบผ่านในขั้นนั้นๆ นับเป็นเวลาที่เสียไปก่อนมายาวนานที่มีผู้สอบผ่านไม่ถึงร้อยละ 20 ของผู้เข้าสอบทั้งหมด จำนวนผู้ที่เรียนจบสามารถสอบผ่านขั้นสูงสุด คือ ประโยค ป.ธ. 9 มีจำนวนน้อย จึงมีแนวโน้มการขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ทางด้านภาษาบาลีในอนาคต

ปัญหาเรื่องครูผู้สอนพระปริยัติธรรมพบว่า ครูสอนพระสงฆ์และสามเณร ที่เรียนนักธรรม บาลี และปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาบางส่วน และครูสอนจริยศึกษาหรือวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนที่เป็นพระสงฆ์นั้น มีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน เพราะไม่ได้เรียนวิชาครู วิชาจิตวิทยา หลักการสอน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 55) ปัญหาครูสอนปริยัติธรรมแผนกบาลีพบว่า มีครูสอนจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ ขาดแคลนครูสอนที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญการสอน ครูที่มีอยู่เป็นระบบรุ่นที่สอนน้อง ครูสอนมีความรู้สูงกว่ารุ่นน้องเพียงขั้นหนึ่งหรือสองขั้นก็จำเป็นต้องเป็นครูสอน ครูส่วนใหญ่กำลังศึกษาด้วยสอนด้วย จึงทำให้การถ่ายทอดความรู้ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้บันทึกภาพและเสียงของการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาบาลี ผลิตเป็นสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลี

คำว่า “วีดิทัศน์” มาจากคำว่า Video ซึ่งหมายถึงเรื่องแสดงภาพเพื่อความเพลิดเพลิน (นิวิวัฒน์ พงศาวรัตน์, 2553, น. 20) การใช้สื่อวีดิทัศน์มีบทบาทต่อการเรียนการสอนทั้งในด้านก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นๆ เพราะมีการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ตัวอักษร เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ด้วยสีสรรสวยงาม และเสียงไปพร้อม ๆ กัน จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกครั้งที่ต้องการเรียน สามารถเลือกเฉพาะเนื้อหาที่ต้องการเรียนได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การชมวีดิทัศน์ยังสนุกสนานกว่าเทปซึ่งมีเฉพาะเสียง ผู้ฟังสามารถเห็นตัวผู้พูดและภาพเคลื่อนไหวต่างๆ ที่ช่วยสื่อความหมายทางอ้อมด้วย(ฮาร์เมอร์, 2001, p. 147) การได้เห็นภาพและได้ยินเสียงไปพร้อม ๆ กันจะทำให้ภาษาที่มีชีวิตชีวาและมีความหมายมากยิ่งขึ้น การใช้ตัวชี้แนะทั้งภาพและเสียงซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจมากขึ้น (เออร์ Ur. 1984, pp. 11 – 21) อีกทั้งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันมีส่วนทำให้การผลิตรายการวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพ ราคาถูก สะดวกต่อการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้อย่างดี ดังนั้นการใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน การได้เห็นภาพครูผู้สอนมีมนั้วทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินกับการเรียน การได้ฟังเสียงผู้สอนจากสื่อวีดิทัศน์จึงดีกว่าผู้เรียนอ่านหนังสือเองซึ่งอาจจะออกเสียงไม่ถูกต้อง การชมสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลีทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาบาลีได้ง่ายขึ้น

ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกเนื้อหาภาษาบาลีระดับชั้นประโยค 1-2 เพราะจากสถิติของผู้สอบผ่านในแต่ละประโยค พ.ศ. 2554 พบว่า ในจำนวนผู้เข้าสอบภาษาบาลีในชั้นประโยค 1-2 มีจำนวนนักเรียนเข้าสอบมากกว่าทุกชั้นประโยค แต่ในชั้นประโยค 1-2 นี้ จำนวนของผู้มาสอบภาษาบาลี 13,613 รูป จำนวนผู้สอบได้ 1,657 รูป เปรียบเทียบจำนวนผู้มาสอบกับจำนวนผู้สอบได้พบว่า มีจำนวนของผู้สอบได้คิดเป็นร้อยละ 12.17 ของผู้มาเข้าสอบ (กองบาลีสนามหลวง, 2554, น. 285) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกเนื้อหาของชั้นประโยค 1-2 ในวิชาบาลีไวยากรณ์

ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาเรื่อง อาขยาด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในวจีวิภาค ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนต้องรู้ กิริยาอาขยาดเป็นกิริยาคุมประโยคทางสัมพันธ์ การศึกษาอาขยาด จะทำให้รู้จักธาตุ อุปสรรคหน้าธาตุ ปัจจัยลงท้ายธาตุ และวิภัติติ แสดงกาลและกิจแห่งธาตุนั้น ๆ ยิ่งกว่านั้น ผู้เรียนจะได้ความรู้ทั่วถึงทั้งการแปรรูปอักษรและความหมายแห่งธาตุ อันเป็นส่วนสำคัญในหลักไวยากรณ์ ส่วนประกอบของเรื่องอาขยาดมี 8 อย่าง ได้แก่ วิภัติติ กาล บท วจนะ บุรุษ ธาตุ วาจก ปัจจัย เพื่อเป็นเครื่องหมายเนื้อความให้ชัดเจน(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2538, น. 151) เนื้อหาเรื่องอาขยาดจึงเป็นเรื่องเข้าใจยากสำหรับผู้เรียนควรมีผู้สอนช่วยอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย เนื่องจากเรื่องอาขยาดนั้นมีส่วนประกอบ 8 อย่าง ทั้งที่มองเห็นได้จากตัวหนังสือที่เขียนไว้ ทั้งต้องสังเกตจากส่วนที่มองไม่เห็น ในการเรียนภาษาบาลีนั้นเรื่องอาขยาดมีความสำคัญมาก เพราะในหลักไวยากรณ์ถือว่า กิริยาอาขยาด ใช้เป็นกิริยาสุดประโยค ซึ่งนิยมเรียกกันว่า กิริยาคุมพากย์ ภาษาบาลีประโยคหนึ่งๆ จะต้องมิกิริยาคุมพากย์ ถ้าไม่มีจะใช้ไม่ได้เลย เว้นแต่ประโยคลิตต์ดณะที่ไม่ต้องมีกิริยาคุมพากย์ก็ได้ ในการเรียนภาษาบาลีจึงจำเป็นต้องทราบเรื่อง อาขยาด อันเป็นส่วนสำคัญในประโยค (พระมหานายม อุตตโม, 2550, น. 128-129) เนื้อหาเรื่องอาขยาดมีส่วนสำคัญต่อผู้ศึกษาภาษาบาลี ผู้วิจัยจึงเลือกเนื้อหาเรื่องอาขยาด ในการสร้างวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลี

การสร้างวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลีจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาได้มากขึ้น เรียนรู้ง่ายขึ้น เพิ่มความสนใจในการเรียนรู้ เพิ่มความสะดวกแก่ผู้เรียน เป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน รักษาความรู้ความสามารถของผู้สอนที่เชี่ยวชาญไม่ให้สูญหาย สะดวกต่อการเผยแพร่ความรู้ทางภาษาให้กว้างขวาง ทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของพระสงฆ์ด้วยสื่อเทคโนโลยี ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ สำหรับผู้ที่เรียนวิชาบาลีไวยากรณ์

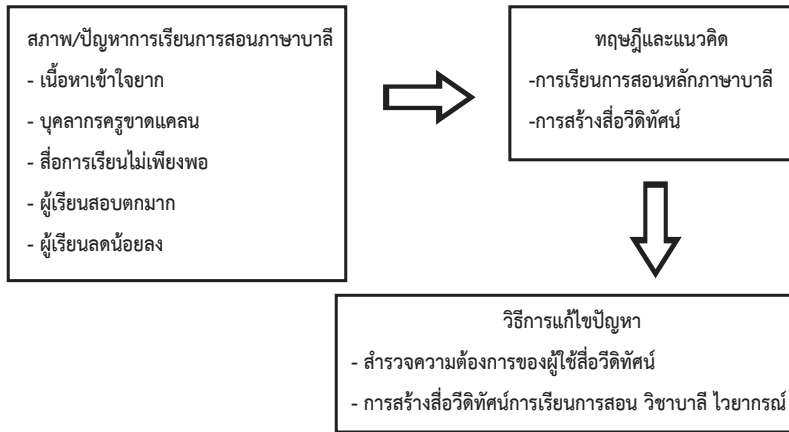
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาวีดิทัศน์การเรียนวิชาบาลีไวยากรณ์
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของวีดิทัศน์การเรียนวิชาบาลีไวยากรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาจากการนำแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ของ โนลส์ (Knowles. 1978: 31) ว่าผู้ใหญ่มีการเรียนรู้เมื่อ 1. มีความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) 2. มีสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) 3. มีการวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) 4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing) และ 5. พิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) แนวคิดของพระเฉลิมชาติ ชาติวโร (2551) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร เน้นการนำบุคลากรที่มากด้วยประสบการณ์และได้รับการยอมรับจากสังคมมาเป็นแม่แบบทางการศึกษา แนวคิดของ พระมหาชนแดน สมบุตร (2549: 104) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี

สำนักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี คือ การมีคุณลักษณะความเป็นครูสอนที่ดี ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบ การนำเสนอเนื้อหาสาระในวีดิทัศน์ ตามแบบของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ(2532: 731-736) คือ แบบพูดคนเดียว (Monologue) เป็นรายการที่ผู้พูดปรากฏตัวพบกับผู้ชม ภาพผู้พูดสลับกับภาพเนื้อหา ผู้วิจัยใช้เนื้อหาตามหลักสูตรของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2538) เพราะการศึกษาอาชายาด ผู้เรียนจะได้ความรู้ทั่วถึงทั้งการแปรรูปอักษรและความหมายแห่งธาตุ ดังภาพกรอบแนวคิดดังนี้

วิธีวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่เรียนภาษาบาลีในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้นประโยค 1 – 2 จำนวน 1,572 รูป (กองบาลีสนามหลวง, 2554, น. 30) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่เรียนภาษาบาลี ชั้นประโยค 1-2 สังกัดวัดโมลีโลกยาราม แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 48 รูป คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ขอเข้าสอบความรู้บาลีสนามหลวง (กองบาลีสนามหลวง, 2554, น. 15) ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ (1) พระสงฆ์จำนวน 30 รูป เพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาบาลี วิชา บาลีไวยากรณ์ (2) พระสงฆ์จำนวน 18 รูป เพื่อใช้ในการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว เพื่อเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์การเรียน ภาษา บาลีไวยากรณ์ เรื่อง อาชายาด ผู้วิจัยพัฒนาสื่อวีดิทัศน์การเรียนวิชาบาลีไวยากรณ์ โดยใช้เนื้อหา วิชาบาลีไวยากรณ์ เล่มอาชายาด ตามหลักสูตรของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2538, น.151- 183) ทดลองทำการเรียนการสอน 3 ครั้ง ใช้ระยะเวลาการทดลองครั้งละ 12 วัน ๆ ละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและความสำเร็จของการเรียน การสอนภาษาบาลี แบบประเมินสื่อวีดิทัศน์ด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคในไทย มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ค่าเฉลี่ยของคอนบราค (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545, น. 227) เท่ากับ .82, .96, .94 ตามลำดับ แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ ด้วยสูตร E1/E2 เกณฑ์กำหนดคือ 80/80 (วิภาวรรณ สุขสถิตย์, 2550, น. 115)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อ 1. พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนผู้เรียนภาษาบาลี ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.41$, $S.D. = 0.769$) (ครู-อาจารย์ผู้ใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้สื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.35$, $S.D. = 0.34$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธีรสุข ธรรมสาโร (อุปไชย) (2554) ที่กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี คือ 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพิ่มขึ้น และปรับปรุงหนังสือเรียนให้ได้มาตรฐาน 4) ด้านการเรียนการสอน ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรกำหนดเวลาในการวัดผลให้เหมาะสม

จากวัตถุประสงค์ข้อ 2. พบว่าการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลี วิชาบาลีไวยากรณ์ เรื่อง อาชายาด ผลการประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลี ด้านเนื้อหา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมสื่อโดยรวมคุณภาพอยู่ในระดับ ดี ($= 3.97$, $(S.D. = 0.739)$ ด้านเทคนิคในไทยทางการศึกษา พบว่า คุณภาพอยู่ในระดับ ดี ($= 4.25$, $(S.D. = 0.577)$ มีประสิทธิภาพระดับดี จากสูตรทาง E1 / E2 เท่ากับ 86.44/80.22 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความพึงพอใจมากต่อการเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลี แสดงว่าสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอนภาษาบาลีมีประสิทธิภาพดี สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ ผลที่ได้รับจากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งศักดิ์ เยื่อโย (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ วิชาสังคมศึกษา เรื่องสภาวะโลกร้อน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากบทเรียนวีดิทัศน์ รูปแบบสารคดีกับ นักเรียนที่เรียนรู้จากบทเรียนวีดิทัศน์ รูปแบบสัมภาษณ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน นักเรียนมีความพึงพอใจมากต่อการเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมาก ($= 4.20$, $S.D. = 0.716$) ต่อการเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์การเรียนภาษาบาลี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา เพ็ชรวารี (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวีดิทัศน์

ประชาสัมพันธ์โรงเรียนมหิตลวิद्याนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของวิดิทัศน์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมากและด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก และความพึงพอใจของผู้ชมวิดิทัศน์ มีความพึงพอใจในมาก ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ สำนักงานพระพุทธศาสนาควรส่งเสริมให้มีการสร้างสื่อการเรียนการสอนบาลีไวยากรณ์ทั้ง 4 เล่มครบทุกภาคโดยแต่ละเรื่องควรใช้เวลาเรียน 12 วันหรือ 24 คาบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วนและสะดวกขึ้น

รายการอ้างอิง

- กองบาลีสนามหลวง. (2553). เรื่องสอบบาลีสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2553, กรุงเทพฯ: อาทรการพิมพ์.
- _____ (2554). เรื่องสอบบาลีสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2554, กรุงเทพฯ: อาทรการพิมพ์.
- กองพุทธศาสนนิตศ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). หน้าต่างศาสนา. ค้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.onab.go.th>
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; และคณะ. (2540). หน่วยที่ 10. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. หน้า 41.
- นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- นิธิวัฒน์ ฟองดาวิรัตน์. (2553). การพัฒนาบทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องภัยเอดส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- ปริญญา เพ็ชรวารี. (2555). การพัฒนาวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์โรงเรียนมหิตลวิद्याนุสรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหา บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระเฉลิมชาติ ชาตวีโร. (2551). ศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหากฤษศักดิ์ อิมพันธ์เบน. (2551). ผลกระทบของนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาชนแดน สมบุตร. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี สำนักเรียนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระมหาธวัชชัย รสเลิศ. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของสำนักเรียนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาธีรสุข ธมฺมาโร (อุบิไซย). (2554). การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี : กรณีศึกษา สำนักเรียน วัดโมลีโลกยาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานิยม อุดตโม. (2550). หลักสูตรย่อ บาลีไวยากรณ์ ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- รุ่งศักดิ์ เอื้อโย. (2552). การพัฒนาบทเรียนวิดิทัศน์ วิชาสังคมศึกษา เรื่องสภาวะโลกร้อน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาวรรณ สุขสถิตย์. (2550). การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนรู้ผ่านการสอนผ่านเว็บ. ปริญญาโท กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2538). บาลีไวยากรณ์ วจีวิภาค ภาคที่ ๒ อาขยาด และ กิตก์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง. (2547). อนาคตศาสนทายาทบนทางสองแพร่ง. ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก http://www.gongtham.dyndns.org/newweb/readarticle.php?article_id=50.
- สำนักงานเลขาธิการแม่กองบาลีสนามหลวง. (2549). บัญชีแสดงผลการสอบประโยคบาลีสนามหลวง พ.ศ. 2549 รวมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ: อาทรการพิมพ์.
- Bruner, Jerome S. (Jerome Seymour). (1996). Meaning (Psychology) Cognitive Psychology--History Ethnopsychology. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Harmer, J. (2001) . The Practice of English Language Teaching. Harlow : Pearson.
- Knowles, M.S. (1978). The Adult Learner. Houston, Tx: Gulf Publishing.
- Ur, P. (1984). Teaching Listening Comprehension. Cambridge: Cambridge University Press.

